Germaner, Semra ve İnankur, Zeynep. *Oryantalistlerin İstanbul'u.* İstanbul: Türkiye İş Bankası, 2002, 329 s.

ÖZET

Oryantalistlerin İstanbul'u

Kitap, ondokuzuncu yüzyıl İstanbul'unun nasıl algılandığı ve betimlendiğinin yanısıra "kültürel, geleneksel ve kentsel gerçeklikleri" ile bu dönemde nasıl yaşandığını da inceliyor. Osmanlı başkentinde yaşamın Oryantalist yansımaları üzerine yapılan bu kapsamlı araştırma, Oryantalizm ve İstanbul konusunda başlıca kaynak olarak literatürde yerini alıyor. Giriş bölümleri Doğu ile Batı'nın karşılaşması ve dönemin İstanbul'unun sanat ortamını kapsıyor. Eserde "ondokuzuncu yüzyılda çok sayıda Oryantalist ressamın İstanbul'a gelmesinin başlıca nedeninin, kentin yüzyıllardır Batı'yı etkilemiş olan egzotik güzelliği ve tarihsel zenginliğinin yanı sıra, Osmanlı imparatorluğunda yaşanan Batılılaşma hareketlerinin öncülüğünü üstlenen saray çevresinin tutumu" olduğu belirtiliyor. Böylelikle kitap, bu iki eksenli hipotez üzerinde biçimleniyor. Ana bölümlerde harem, hamam, kahvehaneler ve esir pazarı gibi günlük yaşamdan sahneler ele alınıyor. Resimler aynı zamanda döneme ait *L'Illustration* gazetesinden alıntılar, seyahatnameler ve anı yazıları ile destekleniyor. Yazarlar yalnızca Batılı kaynakları değil, aynı zamanda "Halife Abdülmecid" ve "Osman Hamdi Bey" gibi akımın Osmanlı temsilcilerini de tanıtıyorlar. Ayrıca, İstanbul betimlemelerinin örneklerinden yeni ortaya çıkan ve saray tarafından desteklenen bir "sanat" olarak, fotoğrafa ayrı bir bölüm ayrılmış. Kitaba 1891-1916 yılları arasında İstanbul'u ziyaret eden Fransız, Britanyalı, Alman, İtalyan, Avusturyalı, Amerikalı, Danimarkalı, Belçikalı, İsviçreli, Maltalı, Polonyalı, Rus, Hollandalı, ve Macar 160'dan fazla ressamdan oluşan bir liste eklenmiş. Yazarlar çok sayıda belgeden

yararlanmış ve büyük bölümü Türkiye'de bulunan – mükemmel grafik kaliteye sahip – geniş görsel malzemeye yer vermişler. Çalışma "İstanbul'un ondokuzuncu yüzyıl Oryantalistleri için en etkin merkezlerden biri olduğu ve sanatçıların resim yapma amacı ile kente akın ettikleri bu dönemde çok sayıda Oryantalist yapıt ortaya çıktığını" gösteriyor. İngilizce ve Türkçe olarak basılan eser, Oryantalizm ve Istanbul'u ele alırken aynı zamanda ondokuzuncu yüzyılda Osmanlı başkentine dair başlıca çalışmalardan biri olarak karşımıza çıkıyor.

Sezim Sezer